

NEAMUL ROMÂNESC

Retragerea d-lui D. A. Sturdza.

La aproape optzeci de ani, bătrînul președinte al Consiliului se retrage din viața publică, pe care a început-o acum jumătate de veac ca secretariu al Divanului ad-hoc din Moldova.

Într-o simplă scrisoare mișcătoare d. Sturdza cere să i se ierte că vrîta nu-i mai îngăduie a purta sarcina afacerilor pe care n'a înțeles niciodată să le presideze numai, fără să-și cheltuiască toată munca și să-și iea toată răspunderea.

Mulți se vor bucura, cu toate formele ipocrite, de dispariția marelui om de muncă, de convingere și pasiune care a fost, care va rămînea încă pînă la sfîrșit, în viața ce prîvește convingerea pasionată, d. D. A. Sturdza

Să se ierte unui om adesea jignit de acrst mare nedrept a nu lua parte la această bucurie.

Talente, — țara noastră are altele! Firi dibace și elegente, avem poate prea multe; oameni de societate plăcută intîlniești pretutindeni. Dar mull vei merge pînă să găsești un om din acea veche rasă aproape dispărută care nu se putea împăca nici cu Dumnezeu, nici cu sine — singurele adevărate tribunale de conștiință — decît prin nezguduite convingeri și prin răbălătoarea muncă în serviciul lor, mergînd, fără despreț și dăruire, pînă la cele din urmă amănunte.

Nr-ul în țară 13 b.
La străinătate 30 *

ABONAMENTE:
Pe an în țară 20 lei
În străinătate 25 " "
În caz de schimb 30 b.

APARE:
MIERCUREA.
VINEREA
ȘI DUMINECA
Director:
N. IORGA.

Redacția și
Administrația
Vîile din de Munte
Jud. Prahova

Intre voința supremă, căreia i s'a închinat ca unul dintre cei din urmă creștini adevărați ai neamului nostru, și între sufletul său, pe care-l înălțase în de ajuns ca să-l poată respecta, D. A. Sturdza, ca om politic și om de Guvern, n'a privit de ajuns asupra oamenilor ca să poată face o alegere, osebind caracterele, pentru a le iubi, de linguișitori, pentru a-i izgoni.

Asifel de oameni nu se judecă însă prin amintirea legăturilor personale cu dinșii.

Munca lor reprezintă valoarea lor, și credința lor față de Patrie li dă singură locul cuvenit. Iar a sili pe cei mai bine înzestrați decit sine a recunoaște un spor pe care ei nu l-au putut da, e poate cea mai mare biruință a virtuții omenești.

D. D. A. Sturdza a cîștigat-o. Și, cită vreme, aproape săă departe, sufletul său va fi viu, nimeni dintre «veselii moștenitori» nu va putea scăpa de apăsarea durcuroasă a unei conștiinți neadormite, care înțelege a i se da seamă de opera sa, incredinșată, după cea din urmă încordare eroică, puterilor mai tinere.

N. IORGA.

Alegerea de senator de la Piatra-Neamț.

Am așteptat cu curiozitate rezultatul alegerii de la Piatra-Neamț.

Partidul liberal prin moartea lui Nicu Albu, nu numai că a pierdut un fruntaș puternic, ci va pierde și situația truncoasă pe care acesta i-o crease la Piatra — un altul care să-l ia locul, nu e: unuia îi lipsește energia, altuia caracterul, altuia priceperea, și tuturor ideile.

Partidul carpist are un fruntaș simpatic și cinstit în Dimitrie Corbu, un șef însă prea boier, mai ales pentru jud. Neamț, iar partidul tachist, afară de d. Bacalu, despre care nu se poate spune decit bine, e compus în întregime din oameni îndoielnici, alții siguri pușcăriași sau moștenitori cu «singr rece».

Resultatul? d. Zaharia, liberal. 51 de voturi; d. Leon Bogdan, carpist, 53 de voturi și dr. Toma Ionescu 39 de voturi. E o minune cum tachistii au putut aduna 39 de voturi. Ce nu se poate însă cu moravurile de azi, și cu bani?

Cu toată fierberea ce-a domnit în oraș, cel «mulț», și singurii cari contează, au rămas indiferenți. Va răsună oare vre-odată și aici glasul timpurilor de mine al celor de omenie și ideal?

Naționalistii-democrați li-o promit.

G. V. MACĂBESCU,
Advocat.

Solidaritatea națională italiană.

În uriașa mișcare de solidaritate națională, care înalță Italia în ochii lumii întregi, un amănunt deosebit de mișcător:

Făcătorii de rele, închiși în temnița din Veneția, s'au prefăcut în binefăcători, dăruind răniților din Messina și Reggio economiile lor.

Mă rog, în România s'au asasinat țerani în Mart 1907, și să fie adevărat că nimeni n'a vrut să știe de soarta văduvelor și orfanilor?

«Surorii», or fi, dar nu samănă de loc.

N. IORGA.

Alegerea din București.

Din cei 4757 de alegători ai Bucureștilor aŭ lipsit la o alegere care trebuia să hotărască numai *cu ce sos e mai bun politicianul român, 1602 alegători.*

Ei sînt partidul desprețului, și, cită vreme el există față de cei ce se întrec în cumpărarea de voturi, putem nădăjdui încă în viitorul acestei țeri.

Dar, va zice cineva, aveți bucurie pentru că totuși carpiștii s'au menținut, aveți mulțămire că liberalii — altfel la Guvern, și avînd această conștiință — n'au rămas decît în al treilea rînd din trei; simțiți indignare pentru că peste o mie de Bucureșteni și-au arătat, nu fără jertfe din partea amatorilor și din partea Evreimii moldovenești a d-lor Fișer et Bădărău, și-au arătat — «eroic» — dorința ca dd. Fleva, ex-tribun al «poporului» bătrîn, Florescu (Jean T. H.) și Păltineanu, eminent avocat, să fie, între mulți alții, membri ai Parlamentului?

Noi? Să ne ferească Dumnezeu să avem o părere, menită a face unui politician român un loc mai bun decît celuilalt, numai pentru că e cinstit în viața lui privată.

Politica fără idei, oportunista politică pentru indivizi e o necinste. Și oricine o înfașează, e tot una pentru noi.

De și sînt serbători, nu ne ispitește niciuna din cetele Irozilor.

Dar biruința celor trei Crai de la Răsăritul fraților Fișer are o însemnătate: ea arată că fără o reformă electorală secretul votului ni poate da prea adesea ori asemenea surprinderi.

Altfel, o experiență mai de aproape mi-a dovedit că tachiștii, politicianii fără perdea, nu pot face atîta rău acestei țeri, cit politicianii cu perdea, cari ascund apetiturile lor supt frase largi și tirade idealiste, și găsesc încă destui naivi cari să se lase înșelați.

N. IORGA.

Circiumarii falsificatori și... Europa.

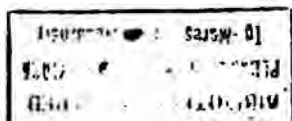
În «Berliner Tageblatt», un obiectiv articol iudaic, trimes din România, cu privire la procesul circiumarilor falsificatori.

Culegem: «România, țara care se sustrage încă de la îndeplinirea art. 44 al tratatului din Berlin, până ce odată va porni o poruncă (Mahnung) lămurită, din partea Puterilor semnate».

Destul de frumos, așa-!?

Mai departe: Circiumarii pedepsiți și osindiți își cîștigă, prin bunul lor vin falsificat, «o pine onorabilă», pe care o impart cu «numărul mare» de circiumari romîni din Iași (!!). Dr. Șumuleanu are grija arevisiei pivnițelor și e, nu numai un feroce antisemit, dar și «un mare negustor de literatură antisemită». De aceea a dat «o cutezătoare lovitură, vrednică de graful Pückler». Urmează un fel de resumat al pledoariilor apărării de la Vaslui.

Evreii, se spune apoi, «în credința că vinul lor nu e mai rău decît al tovarășilor lor de ocupație, creștinii», fac cunoscuta plîngere, «răzîmată pe părerea

celor d'întîi autorităţi în domeniul analizei vinurilor, ca profesorii Medicus, dr. Windisch, chimistul medical berlines dr. Bischoff şi alţii. Răpunsul la memoriu, a fost plîngerea d-rului Şumuleanu, şi aceasta dovedeşte «cît de departe e încă România de Europa, şi ce-şi poate permite cineva încă acolo supus mantia legii împotriva Evreilor» (des Gesetzes gegen die Juden).

«Stăruinţele unor rudenii influente» ale d-rului Şumuleanu aduc strămutarea procesului la Vaslui, «unde se avea siguranţa a găsi ca judecători tovarăşi de păreri, antisemiţi». Se înlătură părerea «specialiştilor ascultaţi ca marturi» (agenţi comunali?). Astfel se capătă condamnarea atlor «nutritori-de-familii». «A treia instanţă» (!) a intervenit, scăzînd amenda către Stat şi îndoind despăgubirea d-rului Şumuleanu, care va primi deci 300.000 de lei (dintre cari vre-o 280.000 de la «Berliner Tageblatt», pentru articolul *Chemie und Antisemitismus in Rumänien*, din n-1, (84, 1 Beiblatt).

Aceasta ca să fie mîngîiat d-rul Şumuleanu că «viozarea de foi care ajiţă la ură împotriva Evreilor nu produce ciştigul dorit».

Între foile menite să stîrnească o astfel de ură înscrim «Berliner Tageblatt».

N. IORGA.

DIN CENTRELE ROMÂNIEI.

Bucureşti. Studenţii Facultăţii de Drept faceau parte, cîşt făceau, din două societăţi: «Tribunalul juridic studenţesc» şi «C. I. Bosianu». Fiecare în parte avea o activitate nu tocmai spornică, ba cite odată nu avea niciun soi de activitate. Atunci, s'a ivit ideia unirii acestor două societăţi într'una singură: «Societatea Studenţilor în Drept», cu gîndul, foarte frumos, de a dezvolta o activitate cît mai întinsă, în legătură cu studiile speciale ale dreptului. În ziua de 14 Decembrie, s'a şi îndeplinit unirea amintită, primită cu bucurie de toţi studenţii — afară de vre-o ciştva, cari nu primesc unirea pe motivul... pe niciun motiv, ci numai din pricina ambiţiei personale de a avea o societate unde dînşii să conducă. Din fericire, sînt foarte puşini aceia cari nu primesc unirea. Dorim ca noua societate să urmeze alte căi decît cele vechi.

* D. Ministru al Lucrărilor Publice n'a voit să acorde o reducere de 50 la sută studenţilor cari se duc de Crăciun acasă. E de observat că sînt Ministere unde se dau bilete gratuit tuturor funcţionarilor.

Şi ar fi fost atîţia studenţi cari ar fi avut nevoie să beneficieze de reducerea cerută fostului «tovărăş», actualului stăpin, Morţun! D-sa a declarat comisiunii de studenţi că va acorda reducere, cînd nu vor mai fi pasageri în trenuri, adică în ziua de Crăciun, pentru că studenţii se poartă rău cu lumea.

* Ni pare foarte rău, nouă, studenţilor, că sînt foarte puşini acei d-ni profesori, cari — mai ales la drept — vin regulat la cursuri. Precum ni pare foarte rău, nouă celor cari frecventăm regulat, că nu se ieaă măsuri contra celor cari nu vin regulat.

* Biblioteca «Ligei Culturale» ar fi foarte bine să se deschisă şi ziua, nu numai seara. S'ar putea găsi destul studenţi de inimă, cari să îndeplinească sarcina de bibliotecari, o zi pe săptămînă. — OLTEANU.

Botoșani. În ziua de 26 Octombrie trecut, s'a deschis un al treilea magazin românesc de coloniale, în orașul nostru. Proprietarul acestui magazin, cu firma «La Consum», este un tânăr Român, anume Ioan I. Bunea, care a făcut treisprezece ani practică în această ramură. Și-a deschis magazinul în mijlocul prăvăliilor Jidanilor, cari se uită cu multă ciudă la Românul care se ridică. S'a dat României noștri la brazdă, văd ei că nu-l de glumit.

Noroc bun să-i dea Dumnezeu!

Acum, e datoria bunilor Români din orașul nostru a da tot concursul acestui tânăr negustor român, ridicat prin munca lui. — C. G. D.

Craiova. În ziua de 6 Decembrie (Sf. Nicolae), la Biserica Sf. Arhanghel din localitate, corul, compus din 18 soldați artilleriști din reg. 9 de artilerie, toți țerani, cu clase primare încă neterminate, au executat cîntările Sf. Liturghii cu precizie indubioasă, atrăgînd admirația publicului, de astă dată numeros, ce asista cu evlavie la slujbă. S'a remarcat și fiul milionarului Dini Mihail, cel mai mic, care se vede că are un suflet mai nobil. Reușita corului se datorește d-lui locotenent de artilerie Alexandru Brezeanu, care a muncit cu rivnă, fiind și un bun musicant.

Felicitîndu-l de frumoasa reușită, îl dăm ca model altora cari, pot face tot așa. — TUDOR IONESCU.

Caracal. Averea răposatului Poroineanu, care se zice că trece de trei milioane, a intrat în stăpînirea orașului Caracal, capitala județului care l-a avut neîntreput ca reprezentant în Parlament.

Consiliul Comunal avea-va oare grijă ca în fiecare an să prevadă în bugetul comunei, din venitul acestor trei milioane, măcar cîteva mii de lei anual pentru întreținerea și repararea bisericilor din oraș, care, ca număr, are destule, însă mai toate sînt ruinate?

Să se iacă aceasta întru pomenirea sufletului răposatului donator.

* Harnicul director al gimnasiului din localitate, d. Ilie Constantinescu, caută să îmbogățească biblioteca «Locusteanu», proprietatea gimnasiului, cumpărînd, din banii unui anume fond pentru bibliotecă, toate cărțile literare și științifice mai de seamă ce apar.

Pentru ca biblioteca să fie cit mai mult frecventată de cetitori, i-a scutit pe cei cari voia să împrumute cărți de celît acasă, și de cauțiune, care consta din prețul cărții împrumutate.

Cu toate acestea se numără tot pușini cetitori!

Cu ce s'or fi ocupînd oare «intelectuali» noștri din oraș?

Tot d-sa a dezvoltat așa de mult gustul cetitului între școlarii acestui gimnasiu, încît fiecare clasă și-a format biblioteca sa, din cărți donate de școlari, cari le cetesc cu multă rivnă.

Să ne bucurăm că măcar noua generație ce se formează va ști să-și întrebuințeze mai bine timpul, care e așa de scump și pe care mulți îl lasă să treacă în zădar.

* Corpul didactic primar din Caracal a organizat o serbare școlară în ziua de 14 Decembrie trecut, la Teatrul Național; din beneficiu se vor îmbrăca unii copii săraci din oraș.

* Comuna Fălcoi, din județul Romanaș, pe lângă care curge riul Olteț, a devenit o colonie de Bulgari grădinari, cari lucrează pe pământul arendat de ei de la d. Tudorică Dăbuleanu, el însuși arendaș.

Dirigintele școlii din această comună, Ilie Voiculescu, cunoscind bine această ramură a agriculturii — legumicultura —, voiește să facă o asociație cu sătenii, pe cari i-a convins de folosul cel mare ce l-ar avea din ocupația lor cu grădinăria.

Din nenorocire d. arendaș Dăbuleanu preferă să sub-arendeze locurile bune de grădinărie mai bine Bulgarilor decât asociației, cari-i oferă același preț pe pogoan ca și Bulgarii!

* Dintre toți alegătorii de la Colegiul al III-lea, cei cari votează în conștiință, presupunem că sînt preoții și învățătorii. De aceste persoane, niciodată propușii nu sînt siguri, pentru cari din ei vor da votul. Și pentru acest motiv nu sînt tocmai bine priviți cînd vin la vot.

Nesînd siguri de ei, cei propuși să candideze, prin influențe, pe mulți preoți și învățători îi opresc de a-și exercita acest drept. Cine ar putea să mă contrazică?

Între cei cari n'au fost opriți de a vota, este și d. Ion Ionescu, înaintat pe loc cu titlul de institutor, de la școala din comuna Amărăștii-de-jos.

Pentru că și-a permis însă luxul de a veni de la țară să voteze, l-a plătit cu patru palme, pe care i le-a tras în sala Primăriei locale, unde se vota, d. locotenent Teodor D. Teodorian, comandantul companiei care făcea de gardă.

Nicîm motiv pentru a-l îndreptăți pe d. locotenent să facă acest exercițiu.

Reclamîndu-se d-lui Președinte al alegerii, au fost puși față în față ofițerul și învățătorul, și a fost obligat cel d'întăiu să-și ceară scuse de la al doilea.

Și în adevăr și-a cerut: să-l scuse că n'a știut că e învățător.

Întrebăm: Dacă nu ești învățător, te poate bate cel care e chemat să țină ordinea la alegeri, măcar că ai fi omul cel mai de ordine, cum a fost cazul cu învățătorul?

O comisiune de învățători colegi cere anchetă.

O voce: «derbedeii delegați pleacă acasă sătului și băuții; învățătorii pleacă de la vot bătuții!».

Aceasta supt domnia legilor celor nouă...

* O serbare școlară dată de elevele Institutului modern a fost în ziua de 22 Decembrie trecut, la Teatrul Național.

S'au jucat două opere: «După opt ani de școală» și «Cînd pisica nu-i acasă», localisate de d-na Sabina Negreanu, directoarea institutului, o piesă patriotică, «Santinelă», de d. Anastase Georgescu; apoi mișcări de gimnastică și piese corale.

Elevele au fost bine preparate. Probă că în acest institut se depune muncă.

Serbarea dîndu-se în folosul copiilor săraci și pentru formarea unui fond de excursiuni, publicul a încurajat-o; toate biletele s'au vîndut.

Din beneficiul realizat, s'au cumpărat pentru copii săraci haine și ghețe. În sumă de peste trei sute de lei.

Ar fi bine ca în toate orașele să se lucreze în aceste direcții, aducând îndreptare stării reale în care ne găsim azi.

* La Caracal n'a fost altă serbare sau reprezentatie — fie chiar și întrunire politică, unde se aducea public și cu vrute și cu nevrute —, la care să asiste un public așa de numeros ca la serbarea școlară dată, la 14 Decembre, în folosul copiilor săraci.

Dar și corpul didactic primar din oraș a avut cu ce să se prezinte în fața numeroaselor asistenți: coruri școlare, recitări de poezii relativ la mila și iubirea către aproapele, piese teatrale, toate bine executate, care au interesat publicul.

S'a realizat un beneficiu net de 1.300 de lei, dintre care 620 de lei numai donații.

Iată și numele donatorilor: Clubul «Unirea», 200; Librăria Cooperativă, 100; Banca Comerțului, 100; Banca Română, 100; Banca Națională, 60; Clubul Comercial, 40; Banca Populară din Bold, 20. Total: 620 de lei.

Inițiatorilor serbării și celor ce și-au dat osteneala pentru buna reușită a ei, li se cuvine laudă, iar asistența și donatorii să-și amintească de cuvintele Domnului: «Feriți-vă de cei milostivi, căci aceia se vor milui». — I. N. M. CONȚU.

Călărași. Cine știe cum și prin ce împrejurare mi-au aflat de rost cei din America — California, San-Francisco —, probabil prin Jidanii cari-și dau adrese unii altora.

Primesc reclama unui American, Frank, în care zice că pentru 10 până la 50 de lei îmi va trimite 100 până la 650 de semințe și cere 10 până la 60 de lei pentru 12 până la 100 de rădăcini de *Ginseng*, o plantă medicinală, recolta căreia de pe un pogon valorează — zice — până la 25.000 dolari de (127.750 de lei), o avere. Mai zice că, dacă aș comanda semințe, sau rădăcini, mi-ar trimite și o carte care m'ar învăța cultivarea plantei și vânzarea ei la Case mari.

Consider aceasta ca o înșelăciune. Americanii sînt capabili de orice fapt, bani să iasă, și în America înșelăciunea nu se pedepsește. Vă rog a publica în «Neamul Românesc», pentru ca lumea să se ferească de înșelători și de cei cari vor să speculeze punga lesne-crezătorilor. — CONST. DANILESCU, institutor.

Focșani. De la 29 Novembre trecut, funcționează «Cantina școlară», la școala No. 4 de băieți. — N. R. P.

Fălticeni. Nu ne mirăm cum se laudă în «Neamul Românesc», n-rul 150, munca și priceperea maestrului de muzică Cernicanu. Dar pricepere să fie la d. Cernicanu aceia că aduce Evreii să cînte la corul d-sale în biserica noastră românească? De sigur, Evreii în armată, Evreii în școală, Evreii în administrație și... mai lipsia... Evreii în biserică. — M. G.

Huși. Duminecă, 21 Decembre trecut, a fost la școala n-r 1 de băieți conferință lunară a corpului didactic. În ședința pregătitoare, d-na Lucia Dragomirescu a ținut o lecție practică; în cea publică a vorbit d. dr. N. Lapteș, medicul primar al județului, despre «Cîteva boale la adulți», după care a urmat o producție școlară. Corul, condus de d. Ion Dragomirescu, directorul

școlii. a cîntat mai multe bucăți pe două și trei voci, ca: «Moara», Steagul nostru», «Ecoule», Trecerea Regimentului», etc.

Iași. E știut că transportul cu camioanele și ghiociurile a oricăror feluri de mărfuri de la gară și până la destinație e laxat pe chilogram și distanță. De asemenea e știut, saū, mai bine ar fi să zic, să se știe de-acum înainte, că un cal nu poate trage mai mult de 800 de chilograme, maximum 1.000, cînd drumul ar fi bun de tot și calul hrănit bine. De oare ce însă Jidanul nu e mulțămît cu economia ce o trage de la felul prost cum își nutrește vita (a se observa scheletele de cal de la birjele și ghiociurile jidovești în Iași, ca și pretutindeni), el recurge la un mijloc practic de tot pentru el — acela de a scurtă din numărul drumurilor (în cas cînd are marfă «ultă de cărat : în casul de față, de faină de grîu a cite 100 de chilograme sacul), supraincîrcînd vita, pentru a fi astfel plătit de negustor mai bine și mai mult ca un creștin ghiociar, căruia i-ar fi milă de dobitoc.

Avea Jidanul 28 de saci de faină de grîu într'un camion tras de doi cai, pe corpul cărora înghețase sudoarea (asta în gerul zilei de 21 Decembre, Duminică), și cari, neputînd urca șoseaua Arcului spre Piața Unirii, îngenuchiară în noianul de zăpadă, supt loviturile nemiloase ale nemernicului Evreu. Am chemat un gardist ca să descurce afacerea, căci, dacă aș fi fost membru în S. P. P. A., mă incurcam în perciuni Jidanului. Gardistul l-a obligat să mai puie un cal, și Jidanul șmecher l-a găsit nimerit tocmai pe el, spunîndu-i că tot șede degeaba. Schimbul între el nu mă privește — atita știu că am lăsat pe cal tot sforîind pe nări și în neputință de a urca mai departe, iar pe Jidan tot în funcția biciului, mai avînd în plus un gardist la împins căruța.

Avis «societății pentru protecția... Jidanilor!».

Ca un frîu acestor moravuri rele, vă rog a le aduce la cunoștința e lor în drept, prin revistă. — N. N.

* La Liceul Internat, a fost, în ziua de 19 Decembre trecut, o serbare în folosul Bibliotecii elevilor.

S'aū executat bucăți din Verdi și Eilenberg. de fanfară. Apoi corul a intonat cîntece populare. S'aū cîntat din violină, mandolină și flaut bucăți străine și populare românești. Elevii clasei a IV-a aū executat figuri și exerciții gimnastice.

La sfîrșit s'a represintat o piesă de către mai mulți școlari.

Piatra-Neamț. Dînr'o convorbire între sătenii strînși în fața Primăriei din comuna T., județul Neamț.

— ... D'apoi cu rachiul ce a intrat în mine aș putea da drumul la o plută până la Piatra.

Și nu e nimic exagerat. E îngrozitor ceia ce constat aici. Ți se strînge inima de durere văzînd flăcâl și fete mari de dimineață până seara în circumă. — N. B.

Roman. Miercuri, 17 Decembre, s'a făcut înmormintarea lui Gh. Răsmiriță, profesor de istorie la Gimnasiu. Fusese numit ca profesor titular acum doi ani la Bacău, iar la Roman fusese transferat la 1907.

Profesor foarte conștiincios, răposatul mai era și un om de caracter, drept și foarte sincer.

Moartea lui lipsește familia — o mamă văduvă și trei fiu — de unicul sprijin al existenței ei.

Era în vîrstă numai de 32 de ani. — A.

Toute notițele neîscălitte sînt de N. Iorga.

I. DIN ȚARĂ.

Chestia țerânească.

Numai patru luni de închisoare iea Turcul de pe moșia unei doamne mari, care a tras cu pușca, rînind, pe o fată ce nu voia să se plece la voile lui.

* *Un ziar deschide subscripție pentru jertfele cutremurului din Italia.*

E faptă bună și creștinească. Dar în această țară nu s'a găsit un ban pentru familiile țeranilor asasinați, din hîdă ură de clasă, supt un Guvern liberal, în Mart 1907.

Nenorocită țară, a cărîi milă n'ajunge niciodată pînă la fiu tîi!

* În comuna X.¹, crude bătăi săvîrșite de către primar și jandarm asupra mai multor locuitori «bănuși» a fi complici cu niște spîrgători. Aș fost bătute și fete mari!... Sistemul care s'a întrebuițat poate fi recomandat, printr'un ordin special, tuturor jandarmeriilor rurale: victimele aș fost puse cu fața în jos pe balanța zecimală din odăița arhivei, și loviturile s'aș aplicat cu un baston de fier.

Se spune că aceste cruzimi aș fost săvîrșite cu invoirea administratorului de plasă, care, fiind prieten cu doctorul, l-ar fi rugat să nu dea certificate celor bătuți, și care, el însuși, a amenințat cu bătaie pe un țeran, chiar în primăria comunei F.

* Stît de sigur adevărate cele ce urmează: Un căpitan de jandarmi, trecînd printr'un sat, intilnește o babă:

— Mătușă, n'aveți pe aici hoși, tilhari...?

— Nu.

— Da' găinari, bătăuși...?

— N'avem, că erau cițiva și s'aș făcut «jândari».

* Mă intilnește un om:

— D-le învățător, ne sfătuiți să nu mai ținem serbătorile cele mici și să nu postim toate posturile, că-î vorbă de la Mitropolit. Da' ai cetit ce scriu gazetele de Mitropolit?...

Adevărul e că «Biserica Romînă», pe care o primesc preoții, a trecut și prin mina primarilor și notarilor, cari aș răsfoit-o și — vorba s'a întins.

* Îndrăzneală evreiască:

La Banca populară Y, s'a presintat cererea de împrumut — pentru fin —

¹ D-lui I. Brătianu sau d-lui N. N. Săveanu li se pot comunica numele.—N. R.

a evreului L. C., cerere iscălită de preotul din M., ca membru în Consiliul de administrație al băncii.

Consiliul, se înțelege, a răspins cererea.

Și, cînd a venit Evreul după bani, i s'a spus politicoasă că... în ședința viitoare, poate... Fără îndoială, trebuia dat afară. Nu-i destul că stă în comună, contra legii! Vezi că... primarul e fiul preotului care a iscălit cererea Evreului¹.

* Pe valea Bistriței, pe unde hramurile se fac cu mult bielșug de mîncări și băutură, umblă foarte mulți călugări cari-și necinstesc haina. Pe unul l-am auzit cîntînd bisericeste în crișma din M. Altul spunea sătenilor că nenorocirile cu lemnele de pe pirăul Borca — de care s'a scris în «Neamul Românesc» — s'au întîmplat din pricină că oamenii nu mai postesc, și nu mai țin serbătorile cele mici, și nu mai dau leturghii. Și prevestia că or să se mai întîmple. — N. L.

Evreii noștri.

În Str. Cuza-Vodă 66 din Iași, s'a deschis pe numele Fanny Grünberg o circiumă. Rostul acesteia s'ar putea vedea cercetînd ce negoț se făcea în Str. Vovidenia, la «Para de aur».

* Cînd un orator greșește ceva, cum se zice aceasta, suptire?

Răspunde «Adivor»: *lapsus... calami*.

Un latinist de această forță e un adevărat *lapsus... hahami!*

* Ni se spune că între moșiile pînăne arendate Evreilor e și Vulturul, a d-lui general Cotescu.

* Hermann Grünberg din Tîrgu-Frumos a părăsit negoțul și plata datoriilor.

* «Răvașul Poporului» denunță pe Zampel Moscoviți, fals furnizor de mori cu motor de benzină.

* «Adivor» anunță isprava unui conațional al său: a lui Leibovici din România, care se dădea la Viena drept liul cunoscutului ziarist Blowitz și a înșelat astfel o lume întreagă.

* Darurile de Crăciun ale «Adivorului» sint articole cu titlurile sugestive: «Stambulul intim» și «Raiul lui Mohammed».

* La moșia Pojoreni din județul Fălciu, arendată, de cîțva timp, Evreului Haim Aizic Wechsler, a ars, într'una din nopțile trecute, o atenansă a caselor moșiei, unde se aflau și mașini agricole. Focul a luat naștere de la atelierul de fierărie.

Fatalitatea probabil că urmărește pe numitul Evreu, de oare ce a mai întreprins și alte afaceri, și la niciuna nu uu e norocos: focul distrugîndu-l folosul muncii, cîștigat cu sudoarea trunții. — F.

Partidele noastre.

D. Flea a spus la o întrunire din București cum a făcut cunoștința asasinului Mochi Fișer.

¹ Cererea Evreului cu iscălitura preotului există încă.

* Ce înseamnă, după «Viitorul» retragerea d-lui Sturdza?
Că «partidul liberal e azi lipsit de serviciile d-lui Sturdza».

Un *verdienter alter Diener*, d-lor?

* D. I. I. Brătianu a fost designat, de colegii săi, ca *prim-ministru*. Regele l-a numit.

* La o întrunire electorală, d. Tache Ionescu a declarat că unui boier îl aș vrea să-l facă baron sau graf.

A mai fost baron și Neuschotz și era să fie Mochi Fișer!

* Socialiștii bucureșteni au ținut o întrunire împotriva votului plural în Ungaria.

* Ziarele anunță că d. Marghiloman a luat parte la un bal al parlamentului din București.

* Pentru articolul său bismarckian despre Austro-Ungaria d. C. Stere primește și complimentele — o, cât de prețioase! — ale lui Jaluzinschi, *Evréul* de la «Lumina» Guvernului unguresc.

* Din «Liberalul» de la Iași, văd, vai!, că lecțiile mele de Istoria literaturii românești ținute la Iași au aflat într'un număr de erudiți elevi ai d-lui G. Ibrăileanu critici competenți, cari, fiind în același timp și foarte amabili, n'au avut cruzimea să-mi spuie de la început că nu corespund nivelului lor științific.

Încă n'a ucis nimenea risul în România, nici politicianii liberali din Iași decl!

* S'a întemeiat și un partid liberal la Tulcea. Cea d'întăiu telegramă s'a trimis d-lui C. Stere, pe a cărui nuanță par a o prefera acești cetățeni *in spe*.

* Un început de satisfacție.

Ministrul de Instrucție scrie. — dar firește tot numai subordonaților săi:
«Pentru că serbarea de la 24 Ianuar 1909 este națională, iar nu numai școlară, se pune în vedere că serbarea acelei zile să o organizați în unire și după o prealabilă înțelegere cu autoritățile civile și militare din localitate».

* Primum n-l 1 din «Lupta românească, foaie naționalist-democrată», rare apare în București.

* În vederea libertăților apropiate, s'a și «constituit partidul conservator» la Constanța.

Șef: d. Pariano.

* Într'un oraș ca București, cu vre-o 100.000 de cetățeni n'au votat nici 5.000 de oameni la ultimele alegeri de Colegiul al II-lea! Adecă profesioniștii cari se hrănesc din această meserie.

* D. Fleva, făcând aluzie la genealogia pe care opinia publică i-o recunoaște d-lui I. Nădejde, îl numește, cu toată competența, «vătăf».

* La balotagiul din Piatra-Neamț, tachiștii au dat voturile lor liberalilor, și astfel a fost ales d. Ermil Zaharia ca senator al Colegiului I-ii.

* Fostul prefect Șuculescu a reușit la alegerile Colegiului al III-lea de Romanași.

Multe voturi ale tachiștilor.

Bietul Colegiu al III-lea!

* Primum *Calendarul Sătenilor* pe al șeselea an.

Maî multe chipuri de politiciani decît oricînd....

* «Viitorul» are un număr foarte prețios : el publică prosă de d. I. Bianu, care, deprins a iscăli lucrările altora, iscălește acum însuși : N. Bianu, adecă Nebianu.

Nebianu are vre-o zece rinduri în «Viitorul».

D-sa explică foarte bine că e falsă afirmația că d-sa a spus că...

Cel mulți că și că înainte !

* Deputatul Armașu a cerut să se construiască o linie ferată de la Severin la Baia-de-Aramă, tîind în lung județul Mehedinți.

De la ministrul respectiv, d. Armașu a căpătat complimente de serbători.

Moravuri.

Se pare că sculptorul C. Bălăcescu a făcut o statuie.

Și o statuie ?

Felurite.

Retragerea lui Partenie, Mitropolit al Moldovei în urma unui imens scandal.

* La Galați, înainte de Crăciun, șezătoare a „Ligei”.

* «Universul» putea traduce și în românește mulțămirile, exprimate în limba diplomatică, francesă, de ministrul Italiei.

* Ne-a vizitat un vice-president al Reichstagului german.

* La «Vestitorul» este un Neagu Potop, care, cînd scrie despre oameni pe cari e dator să-l respecte, ar trebui să schimbe condeiu obișnuitelor smerite grosolăni.

Ce Dumnezeu, și «sarea pămîntului» mai prospătă tot rău miroasă ?

* La 26 Decembre serbare a «Ligei» la Sinaia. S'a reprezentat bine, de dd. Stănescu-Delar și Gh. D. Mugur, de d-nele Mugur și Ana Gheorghiu, «Zorile» de Iosif.

* Secție nouă a «Ligei» la Slănicul Prahovei. Președinte : generalul C. Petronie, vicepreședinți maiorul Nedelcovici și căpitanul Stavru Popescu, din rezervă, secretariu P. Lucaci, casier I. Andreescu, preotul Atanasie Petrescu și institutorul N. Cristescu, membri.

* Și la Munchen, o expoziție de țesături românești.

* La 20 Decembre, a doua «șezătoare» a «Solidarității» din Iași.

* «Tribuna Învățătorilor» spune că, din fondul «Iacob Fătu», Academia Romîna a trimes, fără a întreba pe învățători, școlarilor săraci cărți care nu se întrebunțează, ba chiar antichități didactice.

* La 19 a început la Craiova congresul profesorilor de limbă străine. Ministrul de Instrucție a fost de față. S'a făcut serbări cu acest prilej și s'a inaugurat Biblioteca și Museul Aman. — O dare de seamă într'un n-r apropiat.

* Lista conferințelor ce s'a ținut și se vor ținea la Ateneul din Buzău :

1) 19 Decembre 1908, d. dr. Inotescu, despre «Scarlatină».

2) 9 Ianuar 1909, d. N. Mihăescu Nigrim, despre «Șarlataniile științei».

3) 16 » » » Toma Dicescu, despre «Idealism și cultură».

4) 30 Ianuar 1909 d. G. Scutaru, despre «Pimbări în Văzduh», cu proiecțiuni.

5) 6 Februar » » M. N. Teodorescu, despre «Dumnezeu și știință».

- 6) 13 » » » N. I. Bărbulescu, «Dragostea în poezie populară».
 7) 20 » » » dr. Poenaru-Căpălescu, despre «Ereditatea morbidă»,
 cu proiecțiuni.
 8) 27 » » d-na Elisa dr. Dobrescu, despre «Caritate».
 9) 6 Martie » d. G. Rășcanu, despre «Poesia populară la Romîni».
 10) 13 » » G. Vasiliu, despre «Cum iubiau și cum iubim».
 11) 20 » » dr. Somnea, despre «Fiziologia mașinei omenești»
 cu, experiențe și proiecțiuni.

* Primit următorul apel :

«Preotul Virg. Popescu și învățătorul Ion C. Ionescu, din comuna Săcuiu, județul Dolj, roagă pe toți bunii Romîni, autori, editori, librari, etc., a veni în ajutorul bibliotecii ce se înființează pe lângă școala din acea comună, cu cărțile ce vor crede că folosesc la întărirea sufletească și materială a țărânilor romine.»

Goșpodărie.

S'aŭ luat oarecare măsuri împotriva fraudelor obișnuite pe căile noastre ferate: cei ce vor mai călători fără bilet vor primi aspre pedepse.

Oaste.

Locotenentul Rozescu a fost osîndit la un an de închisoare pentru dilapidări.

* Încă un general de rezervă, d. D. Boteanu.

II. DE LA ROMINII DE PESTE HOTARE.

America. Un demn și inimos articol de revoltă al d-lui V. Moldoveanu, în «Rominul».

Ardeal. «Telegraful Romin» are o notiță despre procesul dintre Bisericile românești și cele sîrbești cu privire la moșiile bănățene.

Se spune că Sîrbiți se sprijină pe scrierile unui oarecare renegat N. Iorga, iar că un excelent Romîn, d. Alexici, e chemat să apere pe Romînii. Iac' așa!

* S'a înălăturat cuvîntul «românească» de pe firma școlilor din Brașov.

* Țeranii din Cristianul Sibiiului aŭ dat banul lor muncit pentru jertfele cutremurului din Italia.

* «Unirea» are o dare de seamă amănunțită a procesului intentat unor doamne romince din Blaj pentru că s'aŭ ridicat în picioare la auzirea imnului «Deșteaptă-te Romîne».

Unele doamne, mai ales doamna Augusta Sabo, aŭ avut cea mai frumoasă alitudine, iar apărarea d-lui Iuliu Maniu va rămînea în paginile alese ale elocvenței românești.

* Deputatul Iuliu Maniu, într'o convorbire acordată «Tribunei», semnalează romani-rea treptată a Albei-Iuliei, în care vede viitorul centru românesc.

* Noua foaie sâtească din Sibiiu, «Deutsche Bürger-Zeitung», reprezintă un punct de vedere prietenos Romînilor.

* La Sibiiu, reprezintărcă unei pise de André Theuriet.

* Și una din foile săsești laudă înainte de toate «munca de întărire acasă», mult mai rodnică decît toate mișcările de echilibristică ale politicii «ionalte».

* «Reuniunea femeilor române» din Orăștie scoate în vinzare țesături de cea mai mare frumusețe. Un deposit s'a deschis și în Arad.

* La Brașov, serbare în amintirea d-lui Popazu, care a fost întîi protopop acolo, înainte de a fi cel d'întîi episcop românesc la Caransebeș. A vorbit d. Andrei Birseanu.

* Între păcatele «Telegrafului Român» din Sibiu, pomenim reproducerea în termeni injurioși a celor scrise de foile jidovești și de o parte din cele de partid din România cu privire la incidentul de la Universitate.

A scrie în acel chip despre un om care are conștiința că a putut aduce servicii esențiale cauzei Românilor din Ardeal, e o mișelie.

Ce nenorocire că mișelia românească nu încapă în marginile nenorocitului regat al României!

Banat. La Caransebeș, serbare în amintirea episcopului Ioan Popazu.

Popazu, acela, și din mormînt poate da încă sfaturi bune!

* Cum scriu unele foi de dincolo, despre o femeie: «Fleoarta făinarului Kallitzky».

Acest stil de lupanar împodobește foaia «moderată» *Severinul*.

* Cine vrea să vadă cum un Evreu de pripas a ruinat comuna românească Ofcea din Banat, citească n.1 25 din *Hugarul român*.

Bucovina. Prăvălia românească din Rădăuți, «Albina», așezată în casă proprie, merge bine, sprijinită fiind de toată societatea românească.

Ungaria. Episcopul de Arad, pâr. I. Papp, a îndemnat pe cei ce stau sub autoritatea sa episcopală să se înscrie în societățile românești de cultură.

P. S. S. stăruie asupra însemnătății culturii solide, pentru sufletul deplin al omului matur, cultură care nu se capătă în școli.

* Biserica din Careii-Mari s'a dezlipit de Guvern de la episcopia românească a Oradei-Mari pentru a fi alipită episcopiei unite rutene maghiarisante din Muncaciū.

* Steluța care dă o nouă îndreptare «Tribunei» numește pe Aerenthal: «gros de piele».

Va să zică ne întorcem la acea politică anti-austriacă de la care rechemăm pe Ardeleni, cu autoritatea talentului și sincerității sale, d. C. Stere, șeful liberal-național de la Iași.

Înregistrăm o nouă schimbare pentru Anul Nou.

* Jumătate din venitul serbărilor organizate la Arad de tipograful român va merge la fondul pentru școala de analfabeți.

* O prețioasă declarație în «Lupta»:

«Nu, noi cei de astăzi nu sîntem atît de naivi precum era generația lui Kogălniceanu, și chiar de aceia nu se avîntă nici dragostea noastră față de «mama» Românie atît de departe, încît, renunțînd la vrednicia și la demnitatea poporului nostru de trei milioane, să tolerăm ca hărbații noștri conducători să se pună orbește la dispoziția și la porunca României oficiale.»

Foarte mindru, frumos și drept, dar vorba e, ce zice acum la «Tribuna» vechiul camarad Bianu...

Asta-i asta!

III. ȚERI STRĂINE.

Austria. «Frankfurter Zeitung», așa de autorizată, ne lămurește asupra motivelor simpatiei pe care, vădit, Aerenthal o are pentru Romini.

E dintr'o familie de bancheri evrei.

Uvă!

Bulgaria. Negocierile între Bulgaria și Turcia au început din nou la Constantinopol.

Italia. La Messina au rămas zile întregi Regele și Regina Italiei, pe un pământ care s'a cutremurat de 25 de ori, ameninșând cu moartea.

Victor Emanuel al III-lea și Regina Elena sînt printre cele mai nobile suflete ce se află în fricoasa și egoista lume de astăzi.

* Darul regelui Italiei către nenorociții săi supuși.

1.200.000 de lire.—Acei nenorociți erau victima fatalității singure.

* Nu mai puțin de 24 de orașe, pe lângă multe sate, au fost nimicite de cutremur.

* Nou cutremur la Caltagirone, cu dărîmarea clopotniței catedralei și jertfe omenești.

* Se vor da 30.000.000 pentru cei păgubiți de cutremur.

Să nu uităm că Statul român a dat 15.000.000 proprietarilor păgubiți.

* Corăbierii străinii au ajutat la scoaterea din ruine a răniților. Rușii s'ar fi distins în deoseb.!

Rusia. Duma nu vrea să dea 3.000.000 de ruble pentru altă flotă care să se înnece.

Serbia. Ministrul sîrbesc Milovanović a declarat în Cameră că Austria n'are ce căuta în Balcani, că Rusia nu e binefăcătoarea Sirbilor și că re-gatul sîrbesc așteaptă dreptatea cu arma la picior.

* Guvernul sîrb a demisionat. Cuvîntarea lui Milovanović părea să fi fost ținută pentru a se crea o bună platformă.

* Dar... Ministrul sîrbesc Milovanović a cerut scuse Austriei.

Turcia. Pentru încercarea Grecilor de a lua Creta, Turcii s'au hotărît a boicota și mărfurile grecești.

Împotriva boicotului celor austriace, ambasadorul chesaro-crăiesc a protestat cu ameninșări de care Turcii sînt deprinși a nu se teme.

* Și mărfurile bulgărești sînt boicotate de Turci.

* Sultantul a dat un prînz membrilor Parlamentului. A vorbit, i-a ascultat, a plîns.

Și nu s'a crezut înjosit... Ce vrei, — Turci!

* Manifestații împotriva alipirii Cretei la Grecia.

Ungaria. La 18 Decembre s'a încercat, fără izbîndă, o grevă generală în Pesta, ca protestare pentru dizolvarea ilegală a unei societăți.

IV. CRONICA LITERARĂ ȘI CULTURALĂ.

Artă. O expoziție de pictură la Teatrul Național.

Neobișnuit, de sigur; rău, firește că nu.

Cărți. Cine vrea să aște cum, în curs de doi ani, s'au putut întemeia într'un oraș de provincie care nu e din cele mai mari, prin munca a câtorva oameni de bine, un «Ateneu», un «Salon literar», o «Societate de gimnastică», creind un curent care nu va dispărea, nădăjduim, poate ceti broșura «Adevăratul naționalism» de d. I. Daniil.

* Primum volumul d'întăiu de «Raport anual» al Institutului Geologic.

Reviste. În «Amvonul», n-1 9, amintiri despre un episcop curat, răposatul Silivestru al Hușilor.

* Un frumos articol despre Șaguna îl publică d. Eug. Brote în n-1 283 al «Tribunei» din Arad. Cere să se facă serioase cercetări de arhive pentru a se putea înfățișa chipul cel adevărat al marelui Mitropolit.

Treptele unei reputații sînt în adevăr acestea: ignorarea, insultele, uitarea, cercetările de arhive.

De aici înainte cetesc eruditii. Și se ceartă!

* În «Archiv des Vereines für siebenbürgische Landeskunde», se dă și mai departe, de d. Johannes Hochsmann, un întins studiu despre Ardeal în epoca lui Zápolya, studiu care și pentru noi are un interes deosebit.

* În «Junimea literară» Iorgu G. Toma începe a publica cercetări despre învățămîntul în Bucovina, de la anexare încoace.

* Luminoase pagini despre inerția economică și lipsa de solidaritate a Romînilor de peste munți, în «Revista economică» din Sibiu, XI, 1.

* În «Sămănătorul», o poezie postumă de N. Beldiceanu și cuvenita laudă a lui G. Popovici ca poet, cuvenită și pentru tăgăduirea, din cauza prefeței, altfel într'o meșteșugită formă perlidă, specialitatea Casei Nicanor și Companiei, magazinul evreo-poporanist din Iași, din partea «Vieții Românești».

Ziare. În n-1 de Crăciun al ziarului «Minerva» dl. Anghel și loș' dau un strălucit tablou al vechii Dacii romane, ca un fragment din poema Dacia Felix.

* Un om care nu știe ce vorbește a scris în «Telegraful Romîni» un articol de istorie bisericească.

Înainte de a se lega de oameni ar face bine să își deslușească cerea ce cetește. Atita deocamdată.

Sumarul «Neamului Românesc Literar», n-r 1, din 25 Decembre 1908:

Cuvînt înainte; Predicile Părintelui Iuliu Scriban de N. Iorga. Zădarnice (poezie) de C. A. Giulescu. † Vasile Cosmovici de N. Iorga. Soborul (poezie) de G. Rotică. Romînismul în Bucovina de C. Iordăchescu. Amintiri din Ardeal de T. O. Un congres al «St. Alianței» de Ion Grămadă. Afermanu și Dorotea, traducere de Oreste. Spre ziuă în București de H. Stahl. Unde e minunea (poezie) de G. Rotică. Presa străină și Romînii de O. G. Rescinnare (poezie) de H. Frollo. O înscriere la liceul din Blaj de T. O. Moștenirea (poezie) de G. Rotică. Ceva despre Dobrogea de Cristea Sandovici. Fata lui Iair de I. U. Soricu. Cum sînt Museele de artă în Franța de N. Bănescu. Încunărirea unui recrut de M. Popescu. O nouă istorie a literaturii românești (a d-lui Ghilă Pop) N. Iorga.

Prețul 40 de bani. Apare lunar în caiete de cinci coli.